

การศึกษาพฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย
ในหน่วยงานของสภาการพยาบาล

นางสาววาสนา นารักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-566-827-3

012094

i 17356076

A STUDY OF SITUATIONAL LEADERSHIP BEHAVIOR
OF HEAD NURSES IN THAI RED CROSS SOCIETY

Miss Wasana Narug

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

ISBN 974-566-827-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาพฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์ของพยาบาลหัวหน้า
 หอผู้ป่วยในหน่วยงานของสภาภาษาไทย

โดย   นางสาววาสนา   นารักษ์

ภาควิชา   พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์   บุญญานุรักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร)
 รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
 ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ประทอง กรวรรณสุต)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาพฤติกรรมการรณรงค์ตามสถานการณของพยาบาลหัวหน้า
 หอผู้ป่วยในหน่วยงานสภากาชาดไทย

ชื่อนิติกร   นางสาววาสนา นารักษ์

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญาณรงค์

ภาควิชา   พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา   2528

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรณรงค์ตามสถานการณของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในหน่วยงานสภากาชาดไทย โดยจำแนกตามอายุ และประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วย และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการรณรงค์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในหน่วยงานสภากาชาดไทยกับบุคลิกภาพของผู้ไ้บังคับบัญชาที่สอดคล้องกับสถานการณพฤติกรรมการรณรงค์

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานของสภากาชาดไทย จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการนำไปหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการรณรงค์ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) หาค่าความเที่ยง ในส่วนพฤติกรรมการรณรงค์ที่สอดคล้องกับสถานการณเท่ากับ 0.76 ในส่วนบุคลิกภาพของผู้ไ้บังคับบัญชาที่สอดคล้องกับสถานการณพฤติกรรมการรณรงค์ เท่ากับ 0.89 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาอัตราส่วนร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีและวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในหน่วยงานของสภาวิชาชีพไทยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายค่าน

2. พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีอายุต่างกันและประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าหอผู้ป่วยต่างกัน มีพฤติกรรมผู้นำในแต่ละค่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05

3. พฤติกรรมผู้นำรวมทุกค่านของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวุฒิภาวะของผู้ใต้บังคับบัญชาที่สอดคล้องกับสถานการณ์พฤติกรรมผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายค่าน ปรากฏว่า พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งการเปลี่ยนแปลงของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวุฒิภาวะของผู้ใต้บังคับบัญชาที่สอดคล้องกับสถานการณ์พฤติกรรมผู้นำ ส่วนพฤติกรรมผู้นำค่านมุ่งการใช้อำนาจ ค่านมุ่งการควบคุม ค่านมุ่งปัญหา ค่านมุ่งการวิเคราะห์ การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะของผู้ใต้บังคับบัญชาที่สอดคล้องกับสถานการณ์พฤติกรรมผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Thesis Title   A Study of Situational Leadership Behavior of
Head Nurses in Thai Red Cross Society

Name   Miss Wasana   Narug

Thesis Advisor   Associate Professor Puangrat Boonyanurak, Ed.D.

Department   Nursing   Education

Academic Year   1985

ABSTRACT

The purposes of this research were to study a situational leadership behavior of the head nurses of Thai Red Cross Society as classified by age groups and work experiences and to study the correlation between the situational leadership behavior of head nurses and the maturity of the subordinates.

The study samples were 70 head nurses working in the hospital wards and health centers under auspices of the Thai Red Cross Society. The research instrument used for collecting data was the questionnaire constructed by the researcher which composed of twenty situations. The instrument's content validity has been tested by 7 experts. The Alpha-Coefficient was used to compute the reliability values of two parts of the questionnaire, the situational leadership behavior and the maturity of the subordinates, which were 0.76 and 0.89 consecutively. The statistical treatments included percentages, arithmetic means, standard deviations, t-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The conclusions drawn from the data analysis were as follows :

1. The situational leadership behavior of head nurses in The Red Cross Society were at the middle level in both the total score and the score in each category.

2. There were no statistically significant differences at the 0.5 level between the situational leadership behavior of head nurses as classified by two groups of age and two groups of working experiences.

3. There was a significant positive relationship at the 0.1 level between situational leadership behavior of head nurses and maturity of the subordinates. Considering on each category of the leadership behavior a significant positive relationship at the 0.5 level was found between leadership behavior focusing on change and maturity of the subordinates. The other four categories ; focusing on power, control, problem and transactional analysis were no significant relationship at the 0.1 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ บุญญารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัยที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นตลอดจนแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ประคอง วรรณสุต ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ได้กรุณาแนะนำ แก้ไขแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จ ๓ ศรีราชา หัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลสมเด็จ ๓. ศรีราชา ผู้อำนวยการกองบรรเทาทุกข์ หัวหน้าพยาบาล แผนกกองบรรเทาทุกข์ รวมทั้งพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลหัวหน้าสถานีภาษาทุกท่าน ที่ได้กรุณาอนุญาตและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคอยแบบสอบถาม เป็นอย่างดี รวมทั้งพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่ได้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

วาสนา นารักษ์

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อกวดงเบ้องคัน	8
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2 บรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	11
พฤติกรรมผู้นำ	11
ทฤษฎีความเป็นผู้นำตามสถานการณ์	17
วุฒิภาวะของผู้ใ้บังคับบัญชา	18
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำและวุฒิภาวะของผู้ใ้ บังคับบัญชา	20
องค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์	23

3	วิธีดำเนินการวิจัย	37
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
	สรุปผลการวิจัย	59
	อภิปรายผลการวิจัย	62
	ข้อเสนอแนะ	79
	บรรณานุกรม	81
	ภาคผนวก	88
	ประวัติผู้เขียน	114

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน่วยงาน	41
2 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย	48
3 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละหน่วยงานจำแนกตาม สถานภาพของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย	50
4 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมรมผู้นำของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย	51
5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ในการ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมรมผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอ ผู้ป่วย จำแนกตามอายุ	52
6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ในการ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมรมผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอ ผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์	53
7 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะของผู้ไ้ บังคับบัญชา	54
8 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ในการ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้ไ้บังคับบัญชาตามความคิด เห็น ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามอายุ	55
9 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ในการ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้ไ้บังคับบัญชาตามความคิด เห็นของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์ ...	56
10 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมรมผู้นำของพยาบาลหัวหน้า หอผู้ป่วยกับภาวะของผู้ไ้บังคับบัญชา	57